

limburg vertelt

ontwikkeld door Media Studio

Peer Boselle bij de kapel Hemelwaterafvoer in Venray.

Helma Michels in het atelier van Kruisen en Kapellen Venray.

Op de fiets naar monumentjes voor Maria

Van de 3000 kruisen en kapellen, meer dan honderd Lourdesgrotten en de vele heiligenbeelden in Limburg is een groot deel gewijd aan Maria. Om haar te eren, hebben de gezamenlijke bedevaartsoorden in Limburg een Maria-lint samengesteld. Rondom Tienray, Venlo, Roermond, Sittard, Maastricht en Wittien zijn fietsroutes uitgezet die langs Mariakapellen en -monumenten voeren.

De Maria-devotie is in Limburg nog springlevend. Dagelijks bezoeken gelovigen en ongelovigen kapelletjes om een kaarsje aan te steken of bloemen neer te leggen. Ze bidden er tot Maria, vragen om licht en steun of bedanken haar voor het verlichten van zorg en pijn of verdriet. Nog niet zo lang geleden had de Mariaverering alles te maken met de katholieke kerk, voor wie Maria de belangrijkste heilige is. Nu is dat anders, weet Peer Boselle, kerkhistoricus en bestuurslid van de Limburgse Stichting Kruisen en Kapellen. "Vroeger ging je naar de kerk en maakte je vanzelf deel uit van een gemeenschap. Dat heeft geleid tot steeds behoefte aan rituelen, aan momenten van bezinning. Naar de kerk willen ze niet meer, naar een kapel wel. Ook jongere trouwens. Zij hebben geen slechte herinneringen aan verplicht kerkbezoek of de uitwasen van de katholieke kerk. Voor hen zijn kapellen puur cultureel erfgoed, waar ze even kunnen

ontsnappen aan de hectiek van het dagelijks leven en waar de historische gebruiken in ere worden gehouden."

Symbool

"Maria wordt nu meer gezien als universeel symbool van bescherming en minder als katholieke heilige", valt Helma Michels aan. "De religieuze ervaring bij het bezoek aan een Mariakapel heeft plaatsgemaakt voor een vrijblijvend moment van stilte en bezinning. Plus het besef dat veel Marianamonumenten een erfenis zijn uit het verleden van onze voorvaders." Michels is secretaris van Kruisen en Kapellen Venray (K en K Venray), een stichting die zich al veertig jaar met zo'n twintig deskundige vrijwilligers inzet voor het behoud van dit kleine religieuze erfgoed binnen de gemeente. De vrijwilligers verzorgen het regulier onderhoud en werken in een eigen atelier aan het herstellen, schilderen en kopiëren van beelden, coperturen en kruisen. Michels: "We maken ons wel wat zorgen over de kennisoverdracht naar een nieuwe generatie

vrijwilligers, want die staan niet te popelen om te komen. Hoewel de jongere generatie wel meer geeft om wat onze voorvaders ooit hebben gemaakt."

Eindexamen

De Mariakapellen in Limburg hebben allemaal hun eigen verhaal, sommige zelfs al een avontuur. Zo vertelt de legende van de Kapel van Schilberg in Licht over een schaapherde die op een dag na het bidden van het rozenhoedje een Mariabeeldje in een boom zag staan. Hij bracht het beeldje naar de parochiekerk, maar de volgende dag was het weer terug op zijn oude plek. Maria maakte zo duidelijk dat zij op die plaats wilde worden vereerd. Er werd een kapelletje gebouwd, dat in 1691 werd vervangen door de huidige kapel van Schilberg. Het hele jaar door lopen mensen er binnen om te bidden of om hun intenties op te schrijven in een boek. Ze vragen Maria om hulp bij uiteenlopende kwesties, van genezing van kanker tot slagen voor het eindexamen. "Sinds jaar

en dag viert Er het omgeving hier het hoogfeest van Maria Geboorte op 9 september", vertelt Boselle. "Tegenwoordig zijn de vieringen in een speciaal opgebouwde grote tent. De jeugd uit het dorp, harmonieën en fanfares, iedereen doet mee. Zo blijft de kapel onderdeel uitmaken van de gemeenschap."

Hemelwaterafvoer

Van een taal andere orde is de Venrayse kapel Hemelwaterafvoer, in 2007 ontworpen door Erik van Maaschalkerwaard voor de kunstmanifestatie Rock My Religion. Hij maakte een open ijzer en constructie van buiten met een zinken dak. In de dakgoot wordt het hemelwater opgevangen en via vier afvoerbuizen op de hoeken afgevoerd in de grond. Via een extra afvoerbuise valt water in een 'w'waterbakje'. Als herinnering aan het jaar van het Religieus Erfgoed en ter herdenking van het feit dat 150 jaar geleden Maria in Lourdes verscheen, vatte de Stichting Kruisen en Kapellen in 2000 het plan op om het bouwwerk om te vormen

tot een religieus object. Een in Kevelaar gelinkt bronzen Mariabeeld compleet de de kapel, die in oktober 2000 werd ingezegend. De kunstenaar was in eerste instantie niet blij met de transformatie, maar na overleg besloten de partijen tot elkaar.

Devotie

Michels en Boselle vinden het belangrijk dat de gelijke 'monumenten van devotie', zoals Michels ze noemt, behouden blijven. De zes fietsroutes door Limburg, die samen het Maria-lint vormen, kunnen de belangstelling voor de kapellen aanvullend denken. "Het initiatief wordt breed gedragen door meerdere organisaties in de provincie", betoog Boselle. "De Limburgse Stichting Kruisen en Kapellen ondersteunt of adviseert waar nodig, verschillend museum in Limburg zijn aangevraagd door de Federatie Limburgse Musea - begaan met het (restaureren van) religieus erfgoed, en op lokaal niveau door stichtingen als K en K Venray voor goed werk."